EUROPEES PARLEMENT

2004 *2009*

Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken

2007/2145(INI)

12.9.2008

ONTWERPVERSLAG

over de situatie van de grondrechten in de Europese Unie 2004-2007
(2007/2145(INI))

Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken

Rapporteur: Giusto Catania

PR_INI

INHOUD

Blz.

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT 3

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over de situatie van de grondrechten in de Europese 2004-2007
(2007/2145(INI))

Het Europees Parlement,

– gelet op het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna het Handvest genoemd) van 7 december 2000, zoals goedgekeurd op 12 december 2007,

– gezien de doelstellingen om de Unie te ontwikkelen tot een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid en om de beginselen van vrijheid, democratie, en de eerbiediging van de grondrechten en van de rechtsstaat in acht te nemen, die zijn neergelegd in de artikelen 6 en 7 van het Verdrag betreffende de Europese Unie;

– gezien de vernieuwingen waarover de regeringen van de lidstaten op 13 december 2007 overeenstemming hebben bereikt door het Verdrag van Lissabon te ondertekenen en waartoe in de eerste plaats behoren de toekenning van een juridisch bindend karakter aan het Handvest en de verplichting toe te treden tot het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden,

– gelet op Richtlijn 2000/43/EG van de Raad van 29 juni 2000 houdende toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht ras of etnische afstamming[1] en Richtlijn 2000/78/EG van de Raad van 27 november 2000 tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep[2],

– gelet op Verordening (EG) nr. 168/2007 van de Raad van 15 februari 2007 tot oprichting van een Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten[3] (hierna het Bureau genoemd),

– gezien de verslagen van het Bureau en het Europees Waarnemingscentrum voor racisme en vreemdelingenhaat, alsmede de rapporten van de betrokken NGO's,

– gelet op de besluiten van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen en van het Europees Hof voor de rechten van de mens,

– gezien de jaarverslagen over de situatie van de grondrechten in de Europese Unie die door het netwerk van onafhankelijke deskundigen van de Europese Unie zijn opgesteld,

– gezien de rapporten van de organen van de Raad van Europa, met name de rapporten over de situatie van de rechten van de mens van de Parlementaire Assemblee en van de commissaris voor de mensenrechten,

– onder verwijzing naar zijn resoluties over de grondrechten en de rechten van de mens,

[1] PB L 180 van 19.7.2000, blz. 22.
[2] PB L 303 van 2.12.2000, blz. 16.
[3] PB L 53 van 22.2.2007, blz. 1.

– gezien de reeks openbare bijeenkomsten en gedachtewisselingen die ter voorbereiding van deze resolutie door de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken zijn georganiseerd, met name op 8 oktober 2007 met rechters van de constitutionele hoven en hoge gerechtshoven en op 19 mei 2008 met de commissaris voor de mensenrechten van de Raad van Europa,

– gelet op artikel 45 van zijn Reglement,

– gezien het verslag van de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken en het advies van de Commissie cultuur en onderwijs (A6-0000/2008),

A. overwegende dat bij artikel 6 van het EU-Verdrag de Europese Unie gegrondvest is als een gemeenschap van waarden en grondrechten, zoals die worden gewaarborgd door het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en zoals zij voortvloeien uit de tradities van de lidstaten,

B. overwegende dat het Europees Parlement als rechtstreeks gekozen vertegenwoordiger van de burgers van de Europese Unie gelooft in zijn buitengewone verantwoordelijkheid bij de toepassing van deze beginselen, te meer daar bij de huidige stand van de Verdragen de mogelijkheid van het individu om een klacht bij communautaire rechtbanken in te dienen zeer beperkt blijft,

C. overwegende dat de instelling van een procedure om te controleren of de wetsvoorstellen verenigbaar zijn met het Handvest één van de consequenties is die voortvloeien uit de goedkeuring van het Handvest op 7 december 2000, zoals de Commissie heeft erkend door de vaststelling van bepalingen ter zake in 2001 en waaraan het Parlement zelf heeft herinnerd door de aanneming van zijn resolutie van 15 maart 2007 over de naleving van het Handvest van de grondrechten in wetgevingsvoorstellen van de Commissie: methodologie voor een systematische en grondige controle,

D. overwegende dat in het Verdrag van Lissabon dat thans wordt geratificeerd, uitdrukkelijk naar het Handvest wordt verwezen en dat hieraan dezelfde juridische waarde wordt toegekend als aan de Verdragen,

E. overwegende dat, indien het Handvest wordt opgenomen in het primair recht van de Unie, de daarin vastgelegde rechten een bindend karakter zullen krijgen middels het afgeleide recht waarmee zij in werking worden gesteld,

F. overwegende dat het Handvest, afgezien van zijn juridische status, in de loop der jaren een inspiratiebron in de jurisprudentie van de Europese rechtscolleges is geworden, zoals het Gerecht van eerste aanleg en het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen, het Europese Hof voor de rechten van de mens en talrijke constitutionele hoven,

G. overwegende dat een echte "cultuur van de grondrechten" in de Unie de ontwikkeling van een algeheel stelsel voor toezicht op deze rechten vergt waartoe de Raad en de besluiten in het kader van de intergouvernementele samenwerking behoren, aangezien de bescherming van de grondrechten niet alleen bestaat in een formele naleving van de regels, maar vooral in de actieve bevordering ervan en in het nemen van stappen bij schendingen of ontoereikende maatregelen van de zijde van de lidstaten,

Inleiding

1. is van oordeel dat de doelmatige bescherming en de bevordering van de grondrechten de basis van de democratie in Europa en een essentiële voorwaarde voor de bestendiging van de Europese ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid vormen;

2. betreurt het feit dat de lidstaten zich blijven onttrekken aan controle op Europees niveau van hun eigen beleid en praktijken op het stuk van de mensenrechten en trachten de bescherming van deze rechten tot een louter intern kader te beperken, hetgeen schadelijk is voor het actieve optreden van de Europese Unie in de wereld als voorvechter van de rechten van de mens en de geloofwaardigheid van het buitenlands beleid van de EU inzake de verdediging van de grondrechten ondermijnt;

3. wijst erop dat, overeenkomstig artikel 6, lid 2 van het EU-Verdrag, het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen tot taak heeft te zorgen voor de eerbiediging van de grondrechten, zoals deze voortvloeien uit de gemeenschappelijke constitutionele tradities van de lidstaten en uit het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, maar tevens uit andere instrumenten van het internationaal recht;

4. onderstreept dat, indien de gemeenschappelijke constitutionele tradities van de lidstaten voor het Hof van Justitie als inspiratiebron kunnen dienen bij de uitwerking van jurisprudentie ten aanzien van de grondrechten, de lidstaten zich niet kunnen beroepen op het feit dat het Handvest een zwakkere bescherming biedt voor bepaalde rechten dan de waarborgen van hun eigen grondwet om deze waarborgen af te zwakken;

5. is verheugd over artikel 53 van het Handvest, dat het Europese Hof van Justitie in staat stelt zijn jurisprudentie inzake de grondrechten uit te breiden, zodat zij een juridische basis krijgen hetgeen van essentieel belang is met het oog op de ontwikkeling van het Europees recht;

Algemene aanbevelingen

6. is van oordeel dat de tenuitvoerlegging van de grondrechten een doelstelling van alle Europese beleidsvormen dient te zijn; is van mening dat de instellingen van de Europese Unie derhalve deze grondrechten actief moeten bevorderen en bescherming en hiermee ten volle rekening moeten houden bij de uitwerking en goedkeuring van wetgeving;

7. is verheugd over de oprichting van het Bureau die een eerste stap vormt om aan de verzoeken van het Europees Parlement tegemoet te komen inzake de instelling van een geïntegreerd institutioneel en regelgevingskader waarmee van het Handvest een daadwerkelijk instrument wordt gemaakt en wordt gezorgd voor conformiteit met het stelsel dat is ingesteld door het Europese Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden; herinnert niettemin aan het feit dat in het jaarverslag over de mensenrechten dat werd opgesteld en tot in 2005 werd gepubliceerd door het Europees netwerk van onafhankelijke deskundigen inzake de mensenrechten, werd gekeken naar de toepassing van alle door het Handvest erkende rechten in alle lidstaten, en is derhalve verontrust over het feit dat ten gevolge van het beperkte mandaat van het Bureau en de ontbinding van het netwerk een hele reeks belangrijke gebieden van het

beleid inzake de mensenrechten in Europa van systematisch toezicht kunnen worden uitgesloten, met name het beleid ter bestrijding van het terrorisme, mishandelingen en het gebruik van geweld door de politie, het recht op een eerlijk proces, geweld jegens vrouwen en de mensenhandel;

8. onderstreept, ten aanzien van het beperkte mandaat van het Bureau, dat de kwesties inzake de mensenrechten niet kunstmatig kunnen worden opgedeeld in gebieden van de eerste, tweede en derde pijler, zoals de lidstaten hebben besloten met de bevoegdheden van de Europese Unie te doen, want de grondrechten vormen een ondeelbaar geheel en hangen onderling samen; is van oordeel dat het derhalve zaak is dat de Commissie en de Raad in samenwerking met het Bureau in de eerste plaats een overzicht krijgen van de knelpunten inzake de mensenrechten in de lidstaten buiten het strikte Europese kader om zonder zich te beperken tot de actuele thema's van de Europese Unie, noch tot haar specifieke juridische en beleidsinstrumenten door de steeds terugkerende en actuele problemen inzake de mensenrechten in de lidstaten af te bakenen en alle bestaande mechanismen op internationaal en Europees vlak onder de loep te nemen;

9. verzoekt de Commissie en de Raad gebruik te maken van de informatie die beschikbaar is dankzij de follow up binnen de Europese Unie door het Bureau, de Raad van Europa, de toezichtsorganen van de Verenigde Naties, de nationale instellingen voor de mensenrechten en de NGO's, en deze informatie om te zetten in corrigerende maatregelen of een preventief juridisch kader;

10. behoudt zich het recht voor de werkzaamheden van het Bureau in de Europese Unie te blijven volgen en de kwesties in verband met de mensenrechten te behandelen, die niet onder de bevoegdheid van het Bureau vallen, en verzoekt de Commissie om hetzelfde te doen uit hoofde van haar taak als hoedster van de Verdragen;

11. verzoekt de Raad in zijn toekomstige jaarverslagen over de mensenrechten in de wereld zowel een analyse van de situatie in de wereld als in die in elke lidstaat op te nemen; is van mening dat uit een dergelijke gecombineerde analyse de gelijke inzet van de Unie blijkt voor de bescherming van de mensenrechten zowel binnen als buiten haar grenzen, zodat een uiteenlopende beoordeling naargelang van het geval (het meten met twee maten) wordt voorkomen;

12. verzoekt de lidstaten maatregelen te nemen om aan de nationale instanties voor de mensenrechten die zijn opgericht in het kader van de "beginselen van Parijs" van de Verenigde Naties, een onafhankelijk statuut ten opzichte van de uitvoerende macht en voldoende financiële middelen te verlenen, met name door rekening te houden met het feit dat het een van de taken van deze organen is om het beleid inzake de mensenrechten door te lichten ten einde lacunes te voorkomen en verbeteringen voor te stellen, aangezien de doeltreffendheid in de eerste plaats wordt afgelezen aan de preventie en niet alleen aan de oplossing van problemen;

13. dringt bij de Raad erop aan om zijn ad-hoc werkgroep voor de grondrechten en het burgerschap te veranderen in een permanente werkgroep, die naast de Werkgroep rechten van de mens (COHOM) actief is, en dringt er bij de Commissie op aan dat zij de portefeuille voor de mensenrechten en fundamentele vrijheden aan één commissaris toewijst;

14. wijst er andermaal op dat het vanuit beleidsoogpunt van essentieel belang is het begrip van de bevordering van de grondrechten op te nemen in de na te streven doelstellingen, wanneer het gaat om de vereenvoudiging of reorganisatie van het acquis communautaire; dringt erop aan dat elk nieuw beleid, wetsvoorstel en programma vergezeld gaat van een effectrapportage inzake de eerbiediging van de grondrechten en dat deze evaluatie volledig deel uitmaakt van de motivering van het voorstel;

15. verzoekt de voorzitterschappen van de Raad het Forum van NGO's voor de mensenrechten zodanig op te zetten dat het maatschappelijk middenveld en de Europese instellingen diepgaande discussies over de kwesties van de mensenrechten in de lidstaten kunnen houden; onderstreept dat dit Forum open moeten staan voor een zo breed mogelijke deelneming;

Samenwerking met de Raad van Europa en de andere internationale instellingen en organisaties die zich met de bescherming van de grondrechten bezighouden

16. is verheugd over het vooruitzicht van de toetreding van de Unie tot het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van mens, zelfs indien deze toetreding geen fundamentele veranderingen met zich mee zal brengen, gezien het feit dat, wanneer voor het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen kwesties in verband met de rechten en vrijheden aan de orde komen, die zijn verankerd in het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens, dit Verdrag de facto reeds deel uitmaakt van de rechtsorde van de Unie[1],

17. wijst andermaal op de belangrijk rol van de instellingen en de controlemechanismen van de Raad van Europa inzake de mensenrechten, alsmede van zijn diverse verdragen; verzoekt de instellingen van de EU en het Bureau met klem om voort te bouwen op deze ervaring en deze mechanismen in aanmerking te nemen door deze op te nemen in de netwerkprocedures in het kader en gebruik te maken van de door de Raad van Europa uitgewerkte normen en van de andere tastbare resultaten van zijn werkzaamheden; dringt erop aan alle mogelijkheden van het memorandum van overeenstemming tussen de Raad van Europa en de Europese Unie te benutten;

18. dringt aan op de versterking van de samenwerking tussen de verschillende instellingen en organisaties die zich bezighouden met de bescherming van de grondrechten zowel op Europees als op internationaal niveau;

19. onderstreept andermaal dat het voor de geloofwaardigheid van de Europese Unie in de wereld zeer belangrijk is dat zij in haar buitenlands en binnenlands beleid niet met twee maten meet;

20. is van oordeel dat wanneer al haar lidstaten tot verdragen of andere internationale juridische instrumenten op het gebied van de bescherming van de grondrechten zijn toegetreden, zelfs indien de Europese Unie als zodanig hierbij geen partij is, dit aan de Unie een verplichting oplegt om zich aan de bepalingen ervan te onderwerpen en eventueel ook aan de aanbevelingen van de hierdoor ontstane organen, voorzover het recht

[1] Zie Conseil de l'Europe - Union européenne: "Une même ambition pour le continent européen" - Verslag van Jean-Claude Juncker, 11 april 2006, blz. 4.

van de Unie niet voorziet in een gelijkwaardige of betere bescherming; wenst dat het Hof van Justitie zich in zijn jurisprudentie bij een dergelijke benadering aansluit;

21. beveelt de Europese Unie aan om samenwerkingsovereenkomsten te sluiten met internationale instellingen en organisaties die zich bezighouden met de bescherming van de grondrechten, met name met het Bureau van de Hoge Commissaris voor de mensenrechten van de Verenigde Naties en de andere organen van deze organisatie, die een rol op dit gebied spelen, alsmede met het Bureau voor de democratische instellingen en de mensenrechten en de Hoge Commissaris voor de nationale minderheden van de Organisatie voor veiligheid en samenwerking in Europa;

Mensenrechten en veiligheid

22. onderstreept de behoefte aan de evaluatie en volledige eerbiediging van de grondrechten en individuele vrijheden naarmate de bevoegdheden van de Unie zich ontwikkelen; is bijgevolg van oordeel dat de doelstellingen van de eerbiediging van de grondrechten en de waarborging van de collectieve veiligheid verenigbaar zijn en dat met adequate beleidsmaatregelen kan worden voorkomen dat een repressieve benadering een gevaar vormt voor de individuele vrijheden;

23. wijst andermaal met klem op het recht van elk gearresteerd individu op alle juridische waarborgen, alsmede op eventuele bijstand van de diplomatieke vertegenwoordigingen van het land waarvan hij onderdaan is en van de diensten van een onafhankelijke tolk;

24. is bezorgd over het feit dat de internationale samenwerking in de bestrijding van het terrorisme vaak is uitgelopen op een daling van het niveau van bescherming van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden, en is van oordeel dat de EU op internationaal niveau vastberadener moet reageren om een daadwerkelijke strategie te bevorderen die is gebaseerd op de volledige naleving van de internationale normen en verplichtingen op het gebied van de mensenrechten; is van oordeel dat in een dergelijke strategie de noodzaak van een daadwerkelijk rechterlijk toezicht op de inlichtingendiensten in aanmerking moet worden genomen om te voorkomen dat informatie die is verkregen onder foltering of mishandeling of onder andere omstandigheden die niet stroken met de internationale normen ten aanzien van de mensenrechten, wordt gebruikt als bewijsmateriaal in het kader van rechterlijke procedures, met inbegrip van het stadium van het onderzoek;

25. verzoekt de instellingen van de EU en de lidstaten met klem om de aanbevelingen ten uitvoer te leggen die zijn opgenomen in zijn resolutie van 14 februari 2007 over het verondersteld gebruik door de CIA van Europese landen voor het vervoer en illegaal vasthouden van gevangenen[1] en die tot doel hebben licht te brengen in de rol van de lidstaten bij de illegale praktijken van buitengewone uitlevering;

Discriminatie

Algemene overwegingen

[1] PB C 287 E van 29.11.2007, blz. 309.

26. onderstreept het verschil tussen de bescherming van minderheden en het beleid ter bestrijding van discriminatie; is van oordeel dat gelijke kansen een fundamenteel recht van alle personen en geen voorrecht vormen, en dat zij niet alleen voor burgers van een bepaalde lidstaat gelden; is derhalve van mening dat elke vorm discriminatie met dezelfde intensiteit moet worden bestreden;

27. verzoekt de lidstaten en de Commissie om volledig gevolg te geven aan de aanbevelingen van het Bureau, die zijn geformuleerd in hoofdstuk 7 van zijn eerste jaarverslag[1];

28. constateert met verontrusting de onbevredigende situatie bij de tenuitvoerlegging van het beleid ter bestrijding van discriminatie en schaart zich in dit verband achter de evaluatie van het jaarverslag 2008 van het Bureau; dringt bij de lidstaten die dit nog niet hebben gedaan, aan op de concrete tenuitvoerlegging van dit beleid, met name van Richtlijn 2000/43/EG en van Richtlijn 2000/78/EG, en wijst erop dat in deze richtlijnen een minimumnorm is vastgelegd en dat zij derhalve de basis moeten vormen van een allesomvattend beleid ter bestrijding van discriminatie;

29. verzoekt de lidstaten die dit nog niet hebben gedaan, om protocol nr. 12 bij het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens te ratificeren, aangezien hierin het algemene verbod van elke vorm van discriminatie is opgenomen in de vorm van de bepaling dat niemand mag worden gediscrimineerd door enig openbaar gezag om welke reden dan ook; een dergelijke bepaling ontbreekt thans in de vigerende rechtsbesluiten zowel van de Europese Unie als van de Raad van Europa;

30. doet een beroep op de Commissie om haar werkzaamheden voor te zetten ten einde een voorstel voor een wetgevingspakket in te dienen waartoe onder andere het thans uitgestelde voorstel zou behoren om het toepassingsgebied van Richtlijn 2000/43/EG te verruimen tot alle vormen van discriminatie en aldus artikel 21 van het Handvest ten uitvoer wordt gelegd dat meer speelruimte biedt dan artikel 13 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, aangezien hierin extra gevallen van discriminatie worden vermeld - huidskleur, sociale afkomst, genetische kenmerken, taal, politieke of andere denkbeelden, het behoren tot een minderheid, vermogen of geboorte; onderstreept andermaal dat het toekennen van een voorkeursbehandeling op wetgevend gebied aan bepaalde vormen van discriminatie tot gevolg heeft dat een soort hiërarchie tussen deze vormen van discriminatie ontstaat, hetgeen niet zou mogen gebeuren;

31. verzoekt de Commissie om het Bureau bij het communautaire wetgevingsproces ter bestrijding van discriminatie te betrekken door het in staat te stellen een belangrijke rol te vervullen als bron van regelmatige actuele en toegespitste informatie, die van belang is voor het opstellen van aanvullende wetgeving en door het regelmatig om advies te vragen in de voorbereidende fase van het opstellen van wetsvoorstellen;

32. doet een beroep op de Raad om alles in het werk te stellen om tot een akkoord te komen over het voorstel van de Commissie voor een kaderbesluit van de Raad betreffende de bestrijding van bepaalde vormen en uitingen van racisme en vreemdelingenhaat door middel van het strafrecht[2]; wijst andermaal op zijn advies van 14 november 2007[1] waarin

[1] Jaarverslag 2008 van het Europees Bureau voor de grondrechten, gepubliceerd op 24 juni 2008.
[2] (11522/2007 - C6-0246/2007 - 2001/0270(CNS)).

het zich uitsprak voor het voorstel: verzoekt de Commissie om, na raadpleging van het Bureau, een soortgelijk wetsbesluit voor te stellen ter bestrijding van homofobie;

33. is verontrust over het lage niveau aan kennis van de wetgeving ter bestrijding van discriminatie in de lidstaten en verzoekt de Commissie en de lidstaten om hun inspanningen te verdubbelen om dit niveau op te trekken; onderstreept tegelijkertijd het feit dat een wetgeving slechts doeltreffend is, indien de burgers gemakkelijk toegang hebben tot rechtscolleges en bijgevolg dat het in de antidiscriminatie-richtlijnen vastgelegde beschermingsstelsel afhangt van de initiatieven van de slachtoffers;

34. is van mening dat, naast de wetgevingsinstrumenten en beroepsmogelijkheden, de strijd tegen discriminatie noodzakelijkerwijze gebaseerd moet zijn op onderwijs, de bevordering van optimale praktijen en voorlichtingscampagnes die gericht zijn op het grote publiek en de gebieden en sectoren waar deze discriminatie plaatsvindt; verzoekt de nationale en plaatselijke overheidsinstanties de door het Bureau en de Raad van Europa ontwikkelde onderwijsmethoden te gebruiken, wanneer zij acties inzake onderwijs of bevordering van beleid tegen discriminatie ontplooien;

35. onderstreept dat het concept van positieve actie, dat een erkenning inhoudt van het feit dat in sommige gevallen voor een doeltreffend optreden ter bestrijding van discriminatie een actief ingrijpen van de overheid nodig is om een ernstig gebrek aan evenwicht te herstellen, niet kan worden gereduceerd tot het gebruik van quota; onderstreept dat dergelijke acties in de praktijk de meest uiteenlopende vormen kunnen aannemen, zoals het garanderen van sollicitatiegesprekken, voorrang bij de toegang tot opleidingen voor banen waarin bepaalde gemeenschappen ondervertegenwoordigd zijn, prioritaire informatie over vacatures voor bepaalde gemeenschappen en het in aanmerking nemen van beroepservaring in plaats van alleen maar kwalificaties;

36. is van oordeel dat het verzamelen van gegevens over de situatie van minderheden en achterstandsgroepen belangrijk is, zoals is onderstreept in de opeenvolgende verslagen van het Europees Waarnemingscentrum voor racisme en vreemdelingenhaat en het Bureau; verzoekt de lidstaten om gedetailleerde statistieken van racistische misdaden bekend te maken en onderzoek te ontwikkelen naar misdaden en/of slachtoffers die het mogelijk maken kwantitatieve en vergelijkbare gegevens over de slachtoffers van deze misdaden te verzamelen;

Minderheden

37. stelt vast dat door de recente uitbreidingen van de EU bijna honderd minderheidsgroeperingen zijn toegevoegd aan de vijftig reeds bestaande groeperingen in de Unie van vijftien lidstaten en onderstreept dat ten gevolge van het lage percentage immigranten, vluchtelingen en buitenlanders uit derde landen die in de lidstaten van Midden- en Oost-Europa woonachtig zijn en de duidelijke aanwezigheid van autochtone ("traditionele") minderheden aldaar, het migratie- en integratiebeleid in die landen is losgekoppeld van het beleid inzake de minderheden;

38. onderstreept dat er in het communautaire beleid geen gemeenschappelijk criterium voor

[1] A6-0444/2007.

de rechten van de nationale minderheden bestaat, en dat evenmin een gemeenschappelijke definitie van de EU inzake het toebehoren tot een nationale minderheid voorhanden is; beveelt aan om op Europees niveau een dergelijke definitie op te stellen op basis van aanbeveling 1201 van de Raad van Europa (1998);

39. is van oordeel dat staatlozen die permanent in de lidstaten verblijven, in de Europese Unie in een buitengewone positie verkeren, aangezien sommige lidstaten hun ongerechtvaardigde of niet strikt noodzakelijke eisen opleggen waardoor zij ten opzichte van de burgers uit de meerderheidsgroepering worden gediscrimineerd; verzoekt derhalve alle betrokken lidstaten de verdragen van de Verenigde Naties inzake de status van staatlozen (1954) en inzake de beperking van het aantal gevallen van staatloosheid (1961) te ratificeren; verzoekt de lidstaten die in de jaren negentig voor het eerst of opnieuw soeverein werden, om alle personen die voordien op hun grondgebied woonden, op dezelfde wijze te behandelen als de meerderheidsgroeperingen en doet een beroep op hen om systematisch met rechtvaardige, op de aanbevelingen van de internationale organisaties gebaseerde oplossingen te komen voor problemen waarmee alle personen die het slachtoffer van discriminerende praktijken zijn, te kampen hebben;

Roma

40. is van oordeel dat de Roma-gemeenschap speciale bescherming behoeft, aangezien zij na de uitbreiding van de Unie een van de belangrijkste minderheden in de EU is geworden; onderstreept dat deze gemeenschap, historisch gezien, in de marge is terechtgekomen en dat zij zich op bepaalde sleutelgebieden niet kon ontwikkelen vanwege discriminatie en uitsluiting, die nog zijn verergerd;

41. is van oordeel dat de sociale uitsluiting en discriminatie van de Roma-gemeenschappen een bewezen feit vormen in weerwil van juridische, politieke en financiële instrumenten die op Europees niveau zijn ingesteld om deze te bestrijden; stelt vast dat de versnipperde en niet-gecoördineerde inspanningen van de Unie en de lidstaten tot op heden geen structurele en duurzame verbeteringen voor de situatie van de Roma hebben opgeleverd, met name op cruciale terreinen zoals de toegang tot onderwijs, huisvesting en werkgelegenheid, een thans openlijk erkende mislukking;

42. betreurt het ontbreken van een allesomvattend en geïntegreerd beleid van de EU dat zich speciaal bezighoudt met de discriminatie van de Roma, om het hoofd te bieden aan de meest acute problemen waarmee zij te kampen hebben, zoals die zijn komen vast te staan met behulp van een aantal mechanismen voor het toezicht op de eerbiediging van de mensenrechten, met inbegrip van evaluaties vóór de toetreding door de Europese Commissie, de arresten van het Europees Hof voor de rechten van de mens en de verslagen van het Bureau; is van oordeel dat het tot de collectieve verantwoordelijkheid van de Unie behoort om een oplossing voor deze problemen te vinden, die een van de grootste en ingewikkeldste vraagstukken vormen op het stuk van de mensenrechten, en dat de Unie zich vastberaden hiervoor moet inzetten;

43. onderstreept de noodzaak van een allesomvattende benadering van niet-discriminatie op basis van de rechten van de mens waarin de Europese dimensie van de discriminatie jegens de Roma tot uitdrukking komt; is van oordeel dat een kaderstrategie van de Europese Unie met het oog op de integratie van de Roma op de oplossing van de volgende

problemen gericht moet zijn:

- de segregatie van de Roma bij de toegang tot huisvesting, hun uitsluiting van de arbeidsmarkt en het openbaar onderwijs,

- de onthouding van hun rechten door de overheid en hun politieke ondervertegenwoordiging,

- de grotendeels ontoereikende garanties tegen rassendiscriminatie op plaatselijk niveau en te weinig geschikte programma's voor hun integratie; discriminatie op het gebied van de volksgezondheid, met inbegrip van gedwongen sterilisatie en het ontbreken van goede informatie over gezinsplanning en toegang tot contraceptie,

- discriminatie door de politie, met name (opzettelijke) gevallen van schieten, brandstichting, mishandeling of ander geweld waarnaar geen onpartijdig onderzoek wordt verricht en die niet worden vervolgd; het opstellen van rassenprofielen - onder andere door het nemen van vingerafdrukken en andere vormen van het opslaan van gegevens - en verreikende discretionaire bevoegdheden van de politie, die leiden tot misbruiken zonder disciplinaire gevolgen; het vrijwel ontbreken van programma's voor opleiding en bewustwording inzake niet-discriminatie door de politie;

Gelijke kansen

44. verzoekt de lidstaten om de eerbiediging, bescherming en toepassing van de rechten die worden opgesomd in het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen te verbeteren en verzoekt de betrokken lidstaten hun voorbehoud te laten varen en het facultatieve protocol bij dit verdrag te ratificeren[1];

45. dringt erop aan dat speciale aandacht te schenken aan de situatie van vrouwen die tot etnische minderheden behoren en aan geïmmigreerde vrouwen, aangezien hun marginalisatie nog wordt versterkt door een meervoudige discriminatie zowel binnen als buiten hun eigen gemeenschappen; beveelt aan geïntegreerde nationale actieplannen goed te keuren om op doeltreffende wijze aan de meervoudige discriminatie het hoofd te bieden, vooral wanneer zich in een bepaald land diverse organen met discriminatieproblemen bezighouden;

46. onderstreept dat het geweld waarmee vrouwen vanwege hun geslacht te kampen hebben, vooral binnen het gezin, op Europees en nationaal niveau moet worden erkend en bestreden, aangezien het gaat om een wijdverspreide en vaak onderschatte schending van de rechten van vrouwen, en verzoekt derhalve de lidstaten de passende en doelmatige maatregelen te treffen om aan vrouwen een leven zonder geweld te garanderen en hierbij rekening te houden met de Verklaring inzake de uitbanning van geweld jegens vrouwen[2]; doet een beroep op de Commissie om een wetsvoorstel in te dienen ter bestrijding van het geweld tegen vrouwen en ter bescherming van de slachtoffers ervan;

[1] Facultatief Protocol bij het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen, goedgekeurd op 15 oktober 1999.
[2] Verklaring van de Verenigde Naties inzake de uitbanning van geweld tegen vrouwen, goedgekeurd op 20 december 1993.

47. onderstreept de noodzaak de bevolking bewuster te maken van het recht op seksuele en reproductieve gezondheidszorg, en doet een beroep op de lidstaten om adequate seksuele voorlichting, informatie en diensten voor vertrouwelijk advies in te voeren en de toegang tot contraceptiemethoden te vergemakkelijken ten einde niet-gewenste zwangerschappen en gevaarlijke en illegale abortussen te voorkomen;

48. onderstreept dat vrouwen, hoewel op het stuk van de werkgelegenheid voor vrouwen reeds vooruitgang is geboekt en ondanks hun hoge opleidingsniveau, nog steeds minder loon krijgen dan mannen voor hetzelfde werk en dat zij minder vertegenwoordigd zijn in leidinggevende functies en door de werkgevers met wantrouwen worden bekeken ten aanzien van zwangerschap en moederschap;

49. verzoekt de lidstaten en de sociale partners de nodige maatregelen te nemen om te strijden tegen seksuele en psychische intimidatie op de arbeidsplaats;

50. onderstreept de noodzaak vrouwen in hun beroepscarrière te steunen; dringt er bij de Commissie en de lidstaten op aan zowel gedeeld ouderschapsverlof als vaderschapsverlof te bevorderen en de kosten van moederschap en ouderschapsverlof evenredig te spreiden om ervoor te zorgen dat vrouwen niet langer duurdere arbeidskrachten dan mannen zijn;

51. verzoekt de lidstaten om samen met de sociale partners de strijd aan te binden tegen discriminatie van zwangere vrouwen op de arbeidsmarkt en alle nodige maatregelen te treffen om zwangere vrouwen de maximale bescherming te bieden; verzoekt de Commissie om nauwkeuriger na te gaan of de nationale bepalingen op dit gebied stroken met het Gemeenschapsrecht en, indien nodig, passende voorstellen te doen voor de herziening van de communautaire wetgeving;

52. vestigt de aandacht op het groot aantal partners (vooral vrouwen) van zelfstandigen (vooral in de landbouw) die in vele lidstaten een onzekere rechtspositie hebben, hetgeen kan leiden tot specifieke financiële en juridische problemen bij zwangerschapsverlof en ziekteverlof, het opbouwen van pensioen en de toegang tot sociale zekerheid, ook bij scheiding;

53. onderstreept dat het belangrijk is ervoor te zorgen dat de onderdanen van derde landen die op het grondgebied van de Europese Unie komen wonen, op de hoogte zijn van de bestaande wetgeving en de maatschappelijke conventies inzake de gelijkheid van mannen en vrouwen in de maatschappij van hun gastland, opdat discriminatie kan worden voorkomen, die voortkomt uit een gebrek aan kennis van de juridische en sociale context;

54. verzoekt de lidstaten om van de hand te wijzen dat een beroep wordt gedaan op gewoontes, tradities en de religieuze overwegingen om geweld jegens vrouwen goed te praten of te voorkomen dat beleid wordt vastgesteld dat hun leven in gevaar brengt;

Seksuele gerichtheid

55. is van oordeel dat discriminerende opmerkingen van de zijde van politieke of religieuze leiders jegens homoseksuelen haat en geweld voeden, en verzoekt de respectieve leidinggevende instanties deze te veroordelen;

56. is verheugd over de publicatie van het eerste thematische verslag van het Bureau dat op zijn verzoek is opgesteld met als titel "Homofobie en discriminatie op basis van seksuele gerichtheid in de lidstaten";

57. herinnert alle lidstaten eraan dat, overeenkomstig de jurisprudentie van het Europees Hof voor de rechten van de mens, de vrijheid van samenkomst ook geldt wanneer de standpunten van degenen die van dit recht gebruik maken, indruisen tegen het meerderheidsstandpunt, en dat bijgevolg het discriminerende verbieden van optochten en het niet-voldoen aan de verplichting om een passende bescherming aan de deelnemers hieraan te bieden in strijd zijn met de beginselen die het Europees Hof voor de rechten van de mens garandeert;

58. dringt er bij de Commissie op aan voorstellen in te dienen om ervoor te zorgen dat de lidstaten het beginsel van wederzijdse erkenning van homoseksuele echtparen, of zij nu gehuwd zijn of in een geregistreerde partnerschap samenleven, toepassen, met name wanneer deze het in het Gemeenschapsrecht vastgelegde recht op vrij verkeer uitoefenen;

59. verzoekt de Commissie een studie te verrichten naar de situatie van transseksuelen in de lidstaten en in de kandidaatlanden, met name naar de risico's van intimidatie en geweld;

Vreemdelingenhaat

60. dringt er bij de Raad en de Commissie, alsmede bij de verschillende plaatselijke, regionale en nationale overheidsinstanties van de lidstaten op aan om hun maatregelen ter bestrijding van antisemitisme en aanvallen op minderheidsgroeperingen, met inbegrip van de Roma en de onderdanen uit derde landen, in de lidstaten zodanig te coördineren dat de beginselen van tolerantie en niet-discriminatie worden nageleefd en de sociale, economische en politieke integratie wordt bevorderd;

61. dringt bij de lidstaten aan op de vastberaden vervolging van elke uiting van haat in de vorm van racistische mediaprogramma's en artikelen waarin intolerantie wordt gepredikt, in de vorm van haatmisdrijven jegens Roma, immigranten, buitenlanders en andere minderheidsgroeperingen, alsmede door muziekgroepen en tijdens neonaziconcerten, die vaak ongehinderd kunnen plaatsvinden;

Bejaarden en gehandicapten

62. verzoekt de sociale partners om een aanzienlijke inspanning te leveren om discriminatie op grond van handicap of leeftijd de kop in te drukken en om de toegang van bejaarden en gehandicapten tot de arbeidsmarkt en opleidingsprogramma's ingrijpend te verbeteren;

63. is van oordeel dat het belangrijk is ervoor te zorgen dat allen die geriatrische zorg of verpleging voor ziekte of invaliditeit behoeven, over toegang tot zorg en behandeling van goede kwaliteit beschikken;

Strijdkrachten

64. wijst andermaal op het feit dat de grondrechten niet ophouden bij de kazernepoorten en dat zij tevens volledig gelden voor burgers in uniform, dat wil zeggen het personeel van

de strijdkrachten;

65. beveelt aan alle lidstaten van de Unie aan om aan hun militair personeel het recht toe te kennen beroepsorganisaties op te richten, hiervan lid te worden en zich in het kader hiervan actief in te zetten, alsmede het recht op collectieve arbeidsonderhandelingen om hun sociale belangen te verdedigen;

66. doet een beroep op de lidstaten om aan hun militaire personeel in actieve dienst het recht toe te kennen zich kandidaat bij verkiezingen te stellen en lid van democratische politieke partijen worden;

67. beveelt aan de lidstaten aan om een onafhankelijke civiele instanties op te richten, een "ombudsman", die vooral tot taak heeft om erop toe te zien dat de grondrechten in de strijdkrachten worden geëerbiedigd;

Migranten en vluchtelingen

Toegang tot bescherming

68. is geschokt door het tragische lot van de mensen die sterven bij hun pogingen het Europese grondgebied te bereiken, aangezien er vrijwel geen manieren bestaan om vanuit derde landen legaal naar de Europese Unie te migreren, hetgeen tot gevolg heeft dat de migranten in de handen van smokkelaars of handelaars terechtkomen en/of hun leven wagen tijdens de reis naar Europa waardoor elk jaar duizenden doden vallen;

69. verzoekt de Commissie en de lidstaten om een realistisch migratiebeleid op de lange termijn in te voeren, alsmede soepelere regels voor asielzoekers in plaats van al hun inspanningen te concentreren op de preventie van illegale immigratie en hierbij een steeds groter arsenaal aan controlemaatregelen aan de grens te ontplooien waarbij het aan de nodige mechanismen ontbreekt om potentiële asielzoekers aan de grenzen van Europa te identificeren, hetgeen leidt tot een schending van het beginsel van non-refoulement, zoals vastgelegd in het Verdrag betreffende de status van vluchtelingen van 1951;

70. verzoekt de Raad de respectieve taken van het Europees Agentschap voor het beheer van de operationele samenwerking aan de buitengrenzen van de lidstaten van de Europese Unie (FRONTEX) en van de lidstaten te verduidelijken, aangezien er een gebrek aan duidelijkheid en transparantie bestaat over de precieze reikwijdte van de coördinatietaak van FRONTEX en over de wijze waarop de operaties worden doorgevoerd, om ervoor te zorgen dat bij de controles aan de grenzen de mensenrechten worden geëerbiedigd; acht het dringend noodzakelijk het mandaat van FRONTEX aan te passen om hierin de redding op zee op te nemen;

71. verzoekt de Raad en de Commissie om FRONTEX de bevoegdheid te verlenen om een gestructureerde samenwerking tot stand te brengen met het Bureau en de Hoge Commissaris voor de vluchtelingen van de Verenigde Naties (UNHCR) ten einde de operaties waarin rekening wordt gehouden met de bescherming van de mensenrechten, te vergemakkelijken;

72. is verontrust over de tendens om de grenscontroles steeds verder van de geografische

grenzen van de EU te verleggen, aangezien daardoor ernstig het toezicht wordt bemoeilijkt op hetgeen er gebeurt wanneer personen die de status van vluchteling willen verkrijgen of personen die internationale bescherming behoeven, in contact treden met de autoriteiten van een derde land;

73. dringt aan op de harmonisatie op Europees niveau van de criteria op basis waarvan de vluchtelingenstatus wordt toegekend met als doel de percentages voor de erkenning van deze status in de lidstaten gelijk te trekken; stelt immers vast dat het huidige stelsel een soort "asielloterij" in het leven roept, zoals blijkt uit de diametraal uiteenlopende percentages bij de toekenning van de vluchtelingenstatus onder soortgelijke groepen asielzoekers in de verschillende lidstaten; onderstreept dat bij deze criteria strikte normen moeten worden nageleefd en geen afgezwakte minimumnormen, aangezien de capaciteit voor de opvang en bescherming van asielzoekers een kenmerk van onze Europese samenlevingen is;

Aanpassing van het systeem van Dublin

74. is verontrust over de praktijk in meerdere lidstaten om, middels procedurebeperkingen die worden toegepast op de overgedragen asielzoekers van "Dublin", asielverzoeken te verwerpen die in afwezigheid van de asielzoekers zijn ingediend of verzoeken wegens de afwezigheid van de asielzoekers als ingetrokken te beschouwen, hetgeen in aanleg vele asielzoekers de mogelijkheid ontneemt om de gefundeerdheid van hun verzoek te laten beoordelen of zelfs beroep aan te tekenen;

75. betreurt bovendien het feit dat sommige lidstaten systematisch gebruik maken van de detentie van asielzoekers die hun overdracht naar de lidstaat afwachten welke verantwoordelijk is voor de behandeling van hun verzoek; is van mening dat deze personen niet in detentie mogen worden gehouden;

Opvang

76. verzoekt alle lidstaten om de bepalingen van de richtlijn inzake opvang eveneens toe te passen op de overgedragen asielzoekers van "Dublin" en hierin de zones op te nemen die hiervan zijn uitgesloten, zoals de detentiecentra en transitgebieden; onderstreept het feit dat passende opvangomstandigheden van essentieel belang zijn voor het functioneren van een billijke en doelmatige asielprocedure en dat bij de opvang moet worden gezorgd voor het welzijn en de waardigheid van elke persoon;

77. verzoekt de lidstaten om voor een fysieke opvang te zorgen waarmee toereikende basisvoorwaarden voor de gezondheid en het levensonderhoud van alle asielzoekers worden geboden;

78. verzoekt de Commissie om de omzetting van de richtlijn inzake opvang nauwgezet in het oog te blijven houden, opdat de niet-omzetting of de gedeeltelijke omzetting in vele lidstaten niet leidt tot praktijken die niet aan de minimumnormen van de richtlijn beantwoorden;

79. wijst andermaal op het feit dat migranten die geen asielverzoek indienen, ook in specifieke geschikte structuren moeten worden opgevangen waar zij met behulp van

tolken en hiertoe opgeleide culturele werkers kennis kunnen nemen van hun rechten en de mogelijkheden die het recht van het land van ontvangst, het Gemeenschapsrecht en de internationale verdragen bieden; onderstreept dat de opvangstructuren geen detentiecentra mogen zijn;

80. dringt erop aan speciale aandacht te besteden aan de situatie van vluchtelingen-, asielzoekende en migrerende kinderen en van de kinderen van asielzoekers, vluchtelingen of mensen zonder identiteitspapieren, opdat elk kind zijn rechten, zoals vastgelegd in het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van het kind, met inbegrip van het recht op non-discriminatie, volledig kan uitoefenen, en in alle genomen maatregelen in de eerste plaats rekening te houden met het belang van het kind; veroordeelt de ontwikkeling in sommige lidstaten van een parallel systeem voor onderwijs, zorg en bijstand voor de kinderen van onderdanen en voor de kinderen van niet-onderdanen; veroordeelt situaties waarin voorrang wordt gegeven aan de toepassing van de wetgeving inzake immigratie boven de bepalingen inzake de bescherming van het kind;

81. dringt erop aan speciale aandacht te besteden aan niet-begeleide minderjarige en minderjarigen die bij aankomst op het grondgebied van de Unie in het kader van illegale immigratie van hun ouders gescheiden werden, en onderstreept de plicht van de lidstaten aan deze minderjarigen bijstand en speciale bescherming te verlenen; verzoekt de plaatselijke, regionale en nationale overheidsinstanties en de Europese instellingen om met toewijding samen te werken om deze kinderen te beschermen tegen alle vormen van geweld en uitbuiting, om ervoor te zorgen dat onverwijld een voogd wordt aangewezen, om hun rechtsbijstand te bieden, hun familie op te sporen en hun opvangomstandigheden te verbeteren middels passende huisvesting, een makkelijke toegang tot gezondheidszorg, onderwijs en opleiding, met name wanneer het gaat om de officiële taal van het land van opvang, beroepsopleiding en een volledige opneming in het schoolsysteem;

82. herinnert eraan dat de administratieve detentie van kinderen niet zou mogen bestaan en dat kinderen die door hun familie worden begeleid, slechts in zeer buitengewone omstandigheden vastgehouden zouden mogen worden en dan nog zo kort mogelijk en alleen indien detentie in hun belang is, overeenkomstig de artikelen 3 en 37, onder b van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van het kind;

Integratie

83. dringt aan op een grotere coördinatie tussen het nationale beleid inzake de integratie van onderdanen uit derde landen en de Europese initiatieven op dit gebied; onderstreept dat gemeenschappelijke basisbeginselen voor een samenhangend Europees kader ter zake ervoor zouden moeten zorgen dat het integratiebeleid niet alleen een anti-discriminatiebeleid omvat, maar ook verder reikt en zich uitstrekt tot een reeks gebieden, zoals werkgelegenheid en onderwijs;

84. dringt aan op de ontwikkeling van integratieprogramma's die gericht zijn op het voorkómen van potentiële spanningen tussen intracommunautaire migranten en autochtone gemeenschappen in het kader van het verschijnsel van de migratie na de uitbreiding;

85. is van mening dat de uit de immigratie voortgekomen minderheden het meeste behoefte

hebben aan een zo snel mogelijke integratie in de maatschappij van het land waarin zij zich hebben gevestigd en dat ervoor moet worden gezorgd dat een en ander in een geest van wederkerigheid gebeurt; is van oordeel dat het tevens belangrijk is te erkennen dat elke persoon die in een lidstaat geboren en woonachtig is, uit het burgerschap voortvloeiende burgerrechten heeft, zelfs in gevallen waarin een dergelijke persoon niet kan of wil worden genaturaliseerd;

86. is verontrust over het feit dat het ontbreken van een doelmatig integratiebeleid leidt tot de uitsluiting van honderdduizenden niet-onderdanen en staatlozen uit het sociale, politieke en beroepsleven;

Terugkeer

87. is ernstig verontrust over de steeds nijpendere situatie van asielzoekers wier verzoek in Europa is afgewezen vanwege administratieve ontoereikendheid, lange asielprocedures, procedures inzake vervroegde terugkeer of terugkeer naar onveilige landen, het toenemend gebruik van detentie vóór terugkeer, de onjuiste terugkeer van kwetsbare personen, het intrekken van sociale bijstand om terugkeer af te dwingen en ontoereikende terugkeerprocedures;

88. onderstreept het feit dat mensen pas mogen worden gerepatrieerd na een billijke en volledige behandeling van hun verzoek; is van oordeel dat, indien terugkeer onmogelijk of onmenselijk is vanwege de kritieke situatie ten aanzien van de mensenrechten in het land van oorsprong, mensen een verblijfsvergunning moeten krijgen waardoor zij legaal in het land van verblijf kunnen blijven;

89. onderstreept dat het tot de bevoegdheid van de lidstaten behoort de levens- en integratie-omstandigheden van naar hun land van oorsprong gerepatrieerde personen te controleren en de nodige maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat deze personen passende bijstand krijgen; acht het des te dringender om te zorgen voor een follow up van de situatie van migranten die naar transitlanden zijn teruggekeerd;

Detentie en overnameovereenkomsten

90. is verontrust over het feit dat sedert enige jaren het aantal detentiecentra voor buitenlanders in de lidstaten en aan hun grenzen is toegenomen; dringt erop aan, op basis van talrijke rapporten, met inbegrip van die van de delegaties van zijn Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken waarin veel voorkomende schendingen van de mensenrechten aan de kaak worden gesteld, de volgende maatregelen te nemen:

- het zorgen voor de toegang van NGO's die gespecialiseerd zijn in de bescherming van de grondrechten van migranten en asielzoekers, opdat zij rechtens tot detentiecentra worden toegelaten en niet alleen op basis van goede wil,

- het instellen van een onafhankelijk controleorgaan op Europees niveau dat verantwoordelijk is voor het toezicht op detentiecentra ten aanzien van de bescherming van de mensenrechten,

- het verzoeken van het Bureau om op jaarbasis een verslag op te stellen waarin de situatie van personen in detentiecentra die onder het gezag van de lidstaten staan, buiten en binnen hun grenzen, wordt geanalyseerd en dit voor te leggen aan het Europees Parlement;

91. is verontrust over het feit dat sedert 2002 overnameclausules worden opgenomen in de meeste bilaterale overeenkomsten die de EU met derde landen heeft afgesloten, inclusief de handelsovereenkomsten, hetgeen leidt tot een toenemende uitbesteding van het migratiebeleid van de Europese Unie, dat wordt gekenmerkt door een ontoereikende parlementaire controle, zowel op Europees als nationaal niveau; verzoekt derhalve de Commissie en de Raad om aan deze praktijk een einde te maken en om in gevallen waarin deze clausules toch worden opgenomen, het Europees Parlement in een vroegtijdig stadium van de onderhandelingen over een dergelijke overeenkomst hierbij te betrekken en het regelmatig verslag uit te brengen over het aantal personen dat op basis van deze clausules uit de EU wordt uitgewezen;

Vrijheid van meningsuiting

92. verdedigt de vrijheid van meningsuiting als een basiswaarde van de EU; is van oordeel dat zij binnen de grenzen van de wetgeving moet worden uitgeoefend, moet bestaan naast de persoonlijke verantwoordelijkheid en moet zijn gebaseerd op de eerbiediging van de rechten en de gevoeligheden van de ander; erkent dat de balans tussen deze eisen voortdurend het voorwerp van democratisch debat moet zijn;

93. is te spreken over de over het algemeen bevredigende situatie van de persvrijheid in de lidstaten, aangezien 25 lidstaten voorkomen onder de eerste vijftien landen van het wereldklassement 2007 van de persvrijheid van Verslaggevers zonder grenzen, waarbij Bulgarije en Polen respectievelijk op de 51ste en 56ste plaats staan;

94. verzoekt de lidstaten die in de afgelopen jaren hun justitiële instanties hebben gebruikt voor de schending van het recht van journalisten om hun bronnen geheim te houden, hun wetgeving en hun praktijken te verbeteren overeenkomstig het arrest van het Europees Hof voor de rechten van de mens van 27 maart 1996 en de aanbeveling van het Comité van ministers van de Raad van Europa over het recht van journalisten om hun informatiebronnen niet openbaar te maken[1], aangezien de schending van dit recht thans de grootste bedreiging vormt voor de vrijheid van meningsuiting van journalisten in de EU en in de afgelopen in deze situatie geen noemenswaardige verbetering is opgetreden;

95. beschouwt de vrijheid van meningsuiting en de onafhankelijkheid van de pers als universele rechten, die niet mogen worden geschaad door individuen of groepen die zich aangevallen voelen door hetgeen gezegd of geschreven wordt; onderstreept tegelijkertijd dat het recht op schadeloosstelling bij onjuiste berichtgeving of laster overeenkomstig de vigerende wetgeving door de rechtbanken moet worden gewaarborgd;

96. is van oordeel dat de persvrijheid altijd binnen de grenzen van de wet moet worden uitgeoefend, maar is tegelijkertijd verontrust over het feit dat de verleiding van de laatste jaren om bepaalde onderwerpen uit het openbare debat te weren, in vele lidstaten leidt tot

[1] Aanbeveling R (2000 7).

een vorm van niet-officiële censuur of tot zelfcensuur in de media;

Rechten van het kind

Geweld, armoede en werk

97. veroordeelt elke vorm van geweld tegen kinderen en onderstreept met name de noodzaak de meest voorkomende vormen van geweld in de lidstaten te bestrijden: seksueel misbruik, geweld in het gezin, lijfstraffen in scholen en verschillende vormen van misbruik in instellingen; dringt erop aan dat betrouwbare, vertrouwelijke en toegankelijke mechanismen worden ingevoerd waarmee de kinderen in alle lidstaten geweld kunnen melden, en dat aan deze mechanismen veel ruchtbaarheid wordt gegeven;

98. verzoekt de lidstaten drastische maatregelen te nemen om de verschillende vormen van uitbuiting van kinderen te verbieden, met inbegrip van prostitutie, drugshandel, zakkenrollen, bedelen en elke ander vorm van uitbuiting;

99. verzoekt de dertien lidstaten die geen wetgeving ter zake hebben, lijfstraffen volledig te verbieden, overeenkomstig de studie van de Verenigde naties over geweld jegens kinderen van 2006, waarin lijfstraffen als de meest voorkomende vorm van geweld tegen kinderen worden aangemerkt;

100. onderstreept dat ervoor moet worden gezorgd dat in alle beleidsvormen, zowel op het niveau van de EU als op nationaal niveau, aandacht wordt besteed aan de afschaffing van kinderarbeid in al zijn vormen; is van mening dat fulltimeronderwijs de beste wijze is om het probleem op te lossen, zowel om dergelijk misstanden te voorkomen als om de vicieuze cirkel van analfabetisme en armoede te doorbreken;

101. merkt op dat in de stedelijke en plattelandsgebieden van sommige lidstaten duizenden kinderen de ergste vormen van arbeid verrichten en verzoekt derhalve de lidstaten dit probleem bij de kern aan te pakken door stringent de nationale wetten toe te passen en door nationale onderwijscampagnes voor zowel ouders als kinderen te organiseren;

102. herinnert eraan dat bijna 20% van de kinderen in de EU onder de armoedegrens leven en dat de kwetsbaarsten onder hen uit eenoudergezinnen komen en/of ouders hebben, die in het buitenland geboren zijn; onderstreept derhalve dat passende bijstandsmaatregelen moeten worden genomen, die gericht zijn de op de behoeften van de kinderen, met inbegrip van steunmaatregelen voor de gezinnen, en verzoekt de lidstaten, vooral die waar de armoede het grootst is, ambitieuze en haalbare doelstellingen vast te stellen om de armoede onder kinderen terug te dringen;

103. verzoekt de Commissie om ernaar te streven de verschillende strategieën inzake met name armoede onder kinderen, werkloosheid onder jongeren en de sociale integratie van minderheden op te nemen in alle desbetreffende ontwikkelingsstrategieën, met inbegrip van de beleidsdocumenten voor armoedebestrijding en de indicatieve programma's;

Discriminatie

104. verzoekt de Commissie en de lidstaten om speciale aandacht te besteden aan de discriminatie van kinderen, die vele vormen aanneemt en vooral straatkinderen treft die tot etnische minderheden en migrantengroepen behoren, alsmede gehandicapte kinderen, en die ertoe leidt dat deze kinderen geen toegang tot onderwijs en gezondheidszorg hebben;

105. dringt erop aan voor Roma-kinderen, vooral maar niet alleen in de lidstaten waarin de Roma een grote etnische minderheid vormen, specifieke maatregelen te nemen om een einde te maken aan discriminatie, segregatie, sociale uitsluiting en uitsluiting van onderwijs waarvan zij vaak het slachtoffer zijn; verzoekt de lidstaten met name inspanningen te doen om een einde te maken aan de volkomen ongerechtvaardigde oververtegenwoordiging van Roma-kinderen in instellingen voor geestelijk gehandicapten, om voorlichtingscampagnes voor schoolbezoek te organiseren en om het verschijnsel aan te pakken dat vele Roma-kinderen niet over een identiteitsbewijs beschikken;

106. dringt er bij de lidstaten op aan een einde te maken aan elke beperking van het recht van ouders om contact met hun kinderen te hebben ten gevolge van verschillen in nationaliteit, vooral ten aanzien van de keuze om een andere taal te spreken dan de officiële taal van een bepaald land, aangezien deze praktijken het belang van het betrokken kind schaden en de ouders en kinderen aan discriminatie op basis van de taal onderwerpen;

Gerechtigheid voor jongeren

107. is van oordeel dat de hechtenis van minderjarige delinquenten slechts een allerlaatste middel moet zijn en zo kort mogelijk moet worden ingezet, en dringt er derhalve op aan dat voor minderjarigen wordt voorzien in straffen ter vervanging van hechtenis; dringt aan op het nemen van heropvoedingsmaatregelen, zoals maatschappelijke dienstverlening, met het oog op de re-integratie van deze jongeren in de maatschappij en het beroepsleven;

108. stelt vast dat de leeftijd van strafrechtelijke verantwoordelijkheid niet in alle lidstaten dezelfde is en is verontrust over het feit dat in sommige lidstaten kinderen regelmatig voor een rechtbank voor volwassenen moeten verschijnen en dat in andere lidstaten gespecialiseerde rechtbanken voor minderjarigen worden gesloten; verzoekt de lidstaten hun rechtsstelsels op elkaar af te stemmen, opdat geen enkel kind op dezelfde wijze wordt beoordeeld als een volwassene;

109. verzoekt alle lidstaten te zorgen voor een doelmatige onafhankelijke bijstand van kinderen in alle hen betreffende rechterlijke of semi-rechterlijke procedures en erop toe te zien dat zij van rechtswege een voogd krijgen toegewezen, wanneer geen lid van hun familie namens hen kan optreden; onderstreept dat alle kinderen, met inbegrip van degenen die in juridische zorginstellingen zijn geplaatst, door de autoriteiten in kennis moeten worden gesteld van het bestaan van klachtenmechanismen;

Bijstand aan kinderen

110. verzoekt de lidstaten het recht van kinderen op een gezin te waarborgen en derhalve doelmatige oplossingen af te bakenen om te voorkomen dat kinderen aan hun lot worden overgelaten; verzoekt de lidstaten het beleid van grote instellingen op te geven en in plaats daarvan doelmatige alternatieve educatieve structuren te hervormen, te ontwikkelen en te versterken, die zijn gebaseerd op gezin en maatschappij; verzoekt de Commissie een gemeenschappelijke definitie van internationale adoptie en een beleid van de EU ter zake te bestuderen en voor te stellen;

111. dringt er bij de lidstaten op aan om de nodige maatregelen te nemen met het oog op de kwaliteit van de opvangstructuren voor kinderen, waartoe een voortgezette beroepsopleiding, goede arbeidsomstandigheden en behoorlijk salaris behoren voor degenen die zich beroepshalve met de kinderen bezighouden; onderstreept dat dergelijke structuren en hun personeel aan de kinderen een solide basis voor hun toekomst geven en ook aan de ouders ten goede komen, met name die ouders wier werklast zeer zwaar is, alsmede aan eenoudergezinnen, en dat zij tevens een alternatief aan de kinderen bieden wier gezinsstructuur te wensen overlaat of niet voorhanden is;

112. merkt op dat de opvang voor zeer jonge kinderen in collectieve instellingen (crèches, scholen) één van de beste middelen is om het probleem van de balans tussen gezins- en beroepsleven op te lossen en om in een vroeg ontwikkelingsstadium van het kind te zorgen voor gelijke kansen en hun socialisatie;

Participatie

113. herinnert eraan dat kinderen het recht op meningsuiting hebben, naargelang van hun leeftijd en rijpheid, en dat hun de mogelijkheid moet worden geboden om deel uit te maken van een groep kinderen of een vereniging om zo andere kinderen te kunnen ontmoeten en zich in dit verband te uiten; verzoekt derhalve de lidstaten en de plaatselijke autoriteiten om projecten te bevorderen die kinderen de mogelijkheid bieden zich aldus te uiten in het kader van plaatselijke raden of parlementen voor kinderen, door ervoor te zorgen dat de meest uitgesloten kinderen hierbij worden betrokken en dat onder kinderen uitgebreid informatie over deze activiteiten wordt verspreid;

114. is verheugd over het feit dat de Commissie een Forum heeft opgezet waartoe vertegenwoordigers van de Europese instellingen en nationale en internationale organisaties behoren, die zich op het gebied van de rechten van het kind inzetten; is van oordeel dat de participatie van kinderen een van de voornaamste doelstellingen van dit Forum moet zijn en doet derhalve een beroep op de Commissie om ervoor te zorgen dat de kinderen bij alle activiteitenstadia van het Forum worden betrokken;

115. acht het belangrijk dat informatie over de rechten van kinderen op toegankelijke wijze en met geschikte middelen onder kinderen wordt verspreid; verzoekt de Commissie doeltreffende communicatie-instrumenten te ontwikkelen waarmee de kennis van kinderen over hun rechten, de situatie van de kinderen in de lidstaten en de activiteiten van de EU op dit gebied wordt vergroot;

Sociale rechten

116. is van mening dat armoede en sociale uitsluiting slechts kunnen worden bestreden door de economische en sociale rechten van allen te waarborgen; stemt in dit verband in met het besluit om 2010 uit te roepen tot het Europese Jaar van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting; verzoekt de Commissie en de lidstaten in dit verband ambitieuze doelstellingen overeen te komen en na te streven;

117. onderstreept het feit dat er een geheel van ondeelbare en onderling samenhangende rondrechten bestaat, die aan alle mensen gewaarborgd moeten worden;

118. verzoekt de lidstaten die het door de Europese Raad herzien Europees Sociaal Handvest nog niet hebben geratificeerd, dit onverwijld te doen;

Armoede

119. onderstreept dat steeds meer belang moet worden gehecht aan het beleid inzake "actieve integratie" van mensen die het verst van de arbeidsmarkt staan;

120. wenst een daadwerkelijke opneming van de sociale dimensie in alle beleidsvormen van de EU;

121. zet zich in voor een duurzaam model van sociale ontwikkeling dat strookt met een benadering op basis van de sociale rechten en dat vooral gericht is op meer sociale samenhang;

122. dringt aan op de invoering van instrumenten op Europees niveau met het oog op de vaststelling van een hoog niveau van sociale normen ten einde de toegang van allen tot een fatsoenlijk inkomen en tot dienstverlening van algemeen belang van een hoge kwaliteit te waarborgen;

123. is van oordeel dat universele toegang tot de diensten van algemeen belang een belangrijk sociaal recht vormt;

124. herinnert eraan dat de strijd tegen de armoede moet geschieden in samenwerking met de armste bevolkingsgroepen, die hierbij het meest betrokken zijn en dus het best in staat om te verwoorden hoe het is om geen toegang tot rechten te hebben en hoe hieraan iets kan worden gedaan; wenst de invoering van een participerende democratie waarbij speciale aandacht wordt besteed aan de participatie van personen die te kampen hebben met armoede, uitsluiting, discriminatie en ongelijkheid;

Gezondheid

125. onderstreept het feit dat de voornaamste rol in het hele systeem van gezondheidszorg en zorg op de lange termijn is weggelegd voor het individu als gebruiker van diensten en dat de rechten van het individu voorrang verdienen boven de rentabiliteit van de diensten voor volksgezondheid;

126. stelt vast dat een aantal lidstaten het aandeel in de kosten van de gezondheidszorg dat ten laste van de patiënt komt, verhoogt, en dringt er in dit verband op aan dat de

achterstandsgroepen gratis toegang tot adequate gezondheidszorg kunnen blijven krijgen; onderstreept het feit dat de universele dekking gebaseerd moet zijn op solidariteit en een vangnet moet bieden tegen armoede en sociale uitsluiting, dat vooral ten goede komt aan mensen met lage inkomens en mensen wier gezondheid intensieve, langdurige en dure verzorging noodzakelijk maakt;

127. verzoekt de regeringen van de lidstaten de coördinatie te bevorderen van de preventieve gezondheidsprogramma's ten behoeve van uiteenlopende leeftijdsgroepen waartoe vooral de bevordering van de gezondheid en gezondheidseducatie behoren, en bij het gebruik van gezondheidsdiensten nadrukkelijker voorrang te verlenen aan de preventie;

Werknemers

128. onderstreept dat het nodig is de transparantie van de arbeidsmarkt zodanig te verbeteren dat elke soort arbeid (tijdelijk, permanent, voltijds, deeltijds en op basis van een uurloon) in het wit geschiedt, behoorlijk wordt betaald en dat hierbij de rechten van werknemers volledig worden geëerbiedigd;

129. verzoekt de lidstaten en de Commissie, bij het opstellen van nieuwe voorstellen op deze gebieden, in het oog te houden dat de bestaande rechten van de werknemers met nieuwe rechten moeten worden aangevuld, zoals het recht op toegang tot opleiding en het recht op levenslang leren;

130. erkent dat in vele lidstaten het minimumloon zeer laag is en onder het bestaansminimum ligt, en wenst derhalve dat op Europees niveau een methode wordt ingevoerd om het nationale minimumloon vast te stellen om ervoor te zorgen dat alle werknemers in de EU zodanig worden beloond dat zij in hun fundamentele levensbehoeften kunnen voorzien;

131. dringt er bij de lidstaten en de kandidaatlanden op aan de verdragen van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) te ratificeren en volledig ten uitvoer te leggen; verzoekt de Commissie en de lidstaten om de IAO te steunen bij de bestendiging van haar systeem en van haar controlemechanismen;

132. moedigt de bedrijven ertoe aan om een verantwoordelijk beleid inzake aanwerving en beroepsontwikkeling zonder discriminatie te hanteren ten einde de werkgelegenheid van vrouwen en op de arbeidsmarkt benadeelde personen te bevorderen;

133. verzoekt de Commissie en de lidstaten om strategieën voor te stellen die tot doel hebben kwalitatief hoogwaardig werk te bieden aan personen die het verst van de arbeidsmarkt afstaan, en om de situatie van de "arme werknemers" aan te pakken; is van oordeel dat in het kader van dergelijke strategieën de kwesties van een billijk salarisniveau, een juist evenwicht tussen beroeps- en gezinsleven, goede arbeidsomstandigheden en de zekerheid van werk aan bod moeten komen;

Onregelmatig werk

134. verzoekt de lidstaten het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de bescherming van

de rechten van alle migrerende werknemers en hun gezinsleden[1] te ratificeren en vestigt de aandacht op het feit dat de meeste werknemers, die werk verrichten zonder over de juiste immigratiedocumenten te beschikken, legaal werk verrichten dat onontbeerlijk is voor de Europese economie, zoals het plukken van fruit, de bouw en het onderhoud van gebouwen, en de verzorging van zieken, bejaarden en kinderen;

135. verzoekt de Europese instellingen en de lidstaten om niet langer de term "illegale immigranten" te gebruiken, aangezien deze een zeer negatieve bijklank heeft, en veeleer de termen "onregelmatige werknemer/migrant" te gebruiken of "personen zonder papieren";

136. bevestigt andermaal dat het arbeidsrecht bedoeld is om de werknemer die in een onregelmatige arbeidsverhouding werkt te beschermen, hetgeen nu juist het geval is bij werknemers zonder papieren, en verzoekt de lidstaten het recht van alle werknemers om zich te organiseren te waarborgen, ook dat van de werknemers zonder papieren;

137. verzoekt de Commissie om dezelfde prioriteit en spoed te verlenen aan het in ontwikkeling zijnde immigratiebeleid als aan "sancties voor werkgevers van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen" door deze in één pakket te behandelen;

138. onderstreept het feit dat het de eerste taak van de arbeidsinspectie is om de werknemers te beschermen en niet om de immigratiewetten toe te passen, en verzoekt derhalve de lidstaten om:

- een onderscheid te maken tussen kwesties inzake de status van immigranten en inspecties op de arbeidsplaats, en ervoor te zorgen dat werknemers zonder papieren op veilige wijze en zonder het risico van uitwijzing een klacht tegen een werkgever die misbruik pleegt, kunnen indienen,

- te investeren in de opleiding van arbeidsinspecteurs en van degenen die bijstand verlenen aan werknemers zonder papieren, over de mogelijkheden om een officiële klacht tegen inbreuken op het arbeidsrecht in te dienen,

- een systeem van sancties in te stellen waarmee niet de werknemers in plaats van de werkgevers worden gestraft;

Huisvesting

139. merkt op dat huisvesting in Europa steeds meer een handelswaar wordt, hetgeen voortdurende en onevenredige verhogingen van de prijzen veroorzaakt en aldus ertoe leidt dat talrijke personen van de huizenmarkt worden uitgesloten en zo hun recht op een behoorlijke woning wordt geschonden;

140. is van oordeel dat het ontbreken van fatsoenlijke en betaalbare woningen in alle lidstaten een factor is die mensen die armoede indrijft en hen daar houdt; verzoekt de

[1] Internationaal verdrag inzake de bescherming van de rechten van alle migrerende werknemers en hun gezinsleden, goedgekeurd middels resolutie 45/158 van 18 december 1990 van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties.

Commissie, gezien de uiterst belangrijke rol van de huisvesting in het beleid van sociale integratie, de lidstaten te helpen bij de verbetering van hun stelsel van sociale woningen;

141. verzoekt de lidstaten huisvestingsstrategieën met duidelijk afgebakende doelstellingen, prioriteiten en begrotingen in te voeren en zich hierbij te laten inspireren door de minimumeisen, zoals die naar voren komen in het standpunt van de commissaris voor de mensenrechten van de Raad van Europa over het recht op huisvesting dat in oktober 2007 werd gepubliceerd;

Bejaarden

142. is van mening dat de veroudering van de bevolking een uitdaging vormt en moet worden beschouwd als een kans om personen die over een lange en waardevolle ervaring beschikken, nauwer bij de maatschappij te betrekken waardoor een actief ouder worden wordt bevorderd;

143. is van mening dat speciale aandacht moet worden geschonken aan alleenstaande, bejaarde vrouwen, die een zeer kwetsbare groep vormen en vaak als eersten in armoede verzinken, wanneer de economie stagneert;

144. beveelt de lidstaten aan systematisch medisch onderzoek voor bejaarden in te voeren ten einde de verslechtering van hun leefkwaliteit en, voor zover mogelijk, lange ziekenhuisopnames te voorkomen, en indien mogelijk voorrang te geven aan zorg aan huis;

* * *

145. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad en de Commissie, de regeringen en parlementen van de lidstaten en de kandidaatlanden, het Bureau, en het Comité van ministers, de Parlementaire Assemblee en de commissaris voor de mensenrechten van de Raad van Europa, en de dienovereenkomstige organen van de Organisatie voor veiligheid en samenwerking in Europa en van de Verenigde Naties.